

Metodologie výzkumu v politické vědě

Cílem kurzu je po teoretické a praktické stránce připravit posluchače k plnohodnotné vědecké práci. Kurz seznamuje studenty s hlavními metodologickými přístupy v současné politické vědě, logickým postupem v rámci výzkumného cyklu a zásadami akademického psaní. Specificky se dále zaměřuje na empiricko-analytické metody ve společenských vědách a na zpracování případových studií, či na metody etnografické analýzy (využitelné zejm. při výzkumu vnitřního fungování politických institucí a aktérů).

Moderní a soudobá teoretická reflexe politiky

Kurz seznamuje studenty se soudobou teoretickou diskusí o politice. Přednášky se soustředí na: vývoj disciplíny ve 20. století (meziválečný realismus vs. idealismus; poválečný empirismus vs. normativismus; nástup neoideových a postmoderních směrů v 60. a 70. letech; nové směry spojené s globalizací výzkumu politiky); na soudobou teoretickou reflexi politiky ve vztahu ke státu a společnosti (teorie: demokracie, nedemokratických režimů, přechodů, občanské společnosti, elit, koalic ad.), resp. víceúrovňovému vládnutí (teorie regionalismu, globalizační teorie); a na rozlišení mezi zakotvenými a empirickými teoriemi, zejména s ohledem na schopnost zobecnění poznatků z výzkumu soudobé politiky a na specifickou situaci středovýchodní Evropy (tranzitologie a konsolidologie, teorie politických stran a stranických systémů a politické kultury, politická antropologie a politická ekonomie apod.).

Politická komunikace a politický marketing

Kurz seznamuje posluchače se současnými dominantními teoretickými a metodologickými přístupy, jež zkoumají procesy a aktéry politické komunikace a politickou komunikaci jako specifickou formu řízené komunikace (politický marketing). Ke zkoumané problematice přitom bude přístupováno jak z teoretické, tak z empirické perspektivy. Kurz by měl dále rozvíjet schopnost samostatné odborné práce posluchačů, zejména práce s odborným textem (jeho porozumění, vřazení do dobového i odborného kontextu, kritické vyhodnocení, atd.).

Geopolitika a politická geografie střední Evropy

Kurz se bude zabývat charakteristikou oboru, hlavními geopolitickými teoriemi a metodami výzkumu. Zaměří se na geopolitické změny ve vývoji střední Evropy v historickém kontextu a z pohledu geopolitických teorií a dále pak na entolingvistickou situaci ve střední Evropě, na její změny způsobené politickými změnami, na vztahy moderních národních i regionálních komunit ke středoevropské identitě jako k transnacionálnímu fenoménu. V neposlední řadě se zaměří na vývoj politické mapy střední Evropy, a to jak na úrovni nadnárodní, národní i vnitrostátní, od situace z počátku 20. století až po současnost.

Politická kultura a postkomunismus

Cílem předmětu je prohloubit znalosti studentů v oblasti politické kultury z mezioborové perspektivy (na základě historicko-politologického, ale např. také antropologického přístupu) a seznámit je se základními metodologickými přístupy k výzkumu této problematiky v kontextu postkomunismu. Jestliže však standardní přístupy politického myšlení, založené na liberálních, demokratických a klasických modelech politické teorie, mnohdy nejsou schopny plně objasnit struktury a procesy politického jednání a kultury v postkomunistických zemích, bude problematika rozšířena o komparativní výzkum politické kultury postkoloniální Afriky.

Teorie a praxe politiky ve střední Evropě

Cílem předmětu je seznámit studenty s hlavními historicko-politickými faktory, jež utvářely a nadále významně ovlivňují realizaci politiky v prostoru střední Evropy. Přednášky se soustředí na vývoj regionu od počátku 19. století a budou pokrývat jednotlivá období klíčová pro utváření moderní politiky v tomto regionu (utváření národních společností po francouzské revoluci a jejich modernizace v 2. polovině 19. st.; utváření moderních samostatných států v důsledku 1. sv. v.; konflikt mezi demokratickými a autoritářskými režimy mezi válkami; vznik a vývoj komunistických režimů po roce 1945; pád komunismu a demokratická transformace po roce 1989; politický vývoj po roce 1989).

Vlády, koalice a koaliční vládnutí v teorii a praxi

Kurz se zabývá teoriemi koalic a jejich následnou aplikací na procesy formování, existence, trvání a stability koaličních vlád ve vybraných zemích. Kurz nejprve seznámí posluchače se základními východisky a následně teoretickými přístupy ke studiu koalic, dále se zaměří na typologizaci a klasifikaci vlád a koalic podle různých kritérií běžně užívaných při studiu a analýze koalic. Důraz přitom bude kladen na specifika, kterými se vládnutí v jednotlivých zkoumaných zemích vyznačuje.

Soudobé přístupy k výzkumu politických stran

Předmět se soustřeďuje na problematiku výzkumu politických stran v tzv. postkomunistickém areálu, kde byl vznik a vývoj politických stran ovlivněn řadou specifík (absence vazeb k sociálním skupinám, nejasná programatika, nestabilita stran, vysoká volatilita, či prorůstání stran se zájmovými skupinami spjatými s netransparentním byznysem). Současně se uskuteční i komparace s tzv. západní Evropou a bude se hledat jak konvergence, tak i divergentní procesy ve vývoji politických stran v obou areálech.

Pokročilé metody analýzy voleb

Posluchači se naučí novým metodám výzkumu voleb a jejich vlivu na stranické systémy, hlouběji také nahlédnou do empirických charakteristik volebně-stranických soustav zkoumaných zemí. Výklad poukáže na omezení některých tradičních metod analýzy volebních systémů a představí metody druhé generace (kvantifikace koaličního a vyděračského potenciálu, alternativní způsoby stanovování efektivního počtu stran, Nagayamův diagram, simplexní reprezentace či index rovnováhy).